440Clàssica&Jazz | Text: Helena Morén Alegret | Actualitzat el 31/01/2017 a les 06:59

Llarga vida a la Cantata de Randa

El dissabte 28 de gener es va estrenar al Palau de la Música Catalana

El Palau de la Música Catalana va acollir dissabte passat l'estrena de la *Cantata de Randa*, sobre textos de Ramon Llull amb llibret a cura de Neus Dalmau i música de **Salvador Brotons**, que dirigia l'**Orquestra Simfònica de les Illes Balears**, el cor de l'**Orfeó Català**, la soprano **Marta Mathéu**, el barítion **Josep-Ramon Olivé** i fins i tot els moments de narració de la rapsoda i actriu Sílvia Bel.

Amb el públic dempeus i ovacionant l'obra va acabar la *Cantata de Randa*. Un exultant **Salvador Brotons** molt ben acompanyat per tots els músics i la llibretista assegurava, encara entre aplaudiments a dalt de l'escenari i amb l'emoció de rebre un fort reconeixement del públic, que esperava que a la cantata no li passés el que sol passar amb les obres musicals contemporànies que s'estrenen un dia i resten en l'oblit i en un calaix pels segles dels segles.

Aquesta obra parteix d'un autor que potser sí que seria del tot immemorial per part del gran públic, si no s'haguessin celebrat els 700 anys del filòsof mallorquí universal o l'escola catalana no el tingués encara com un autor de referència... Per sort el ressò de la seva obra magna perdura i ha ressonat des de l'època medieval (en "Bruno, Newton, Descartes, Leibnitz..."), i ara pot fer-ho amb una obra musical digna de la seva grandesa. L'obra concebuda per a dos narradors (**Olivé** també fa la veu narrativa de Ramon), soprano, barítion, cor mixt i orquestra es divideix en nou parts que avancen amb gran lleugeresa tant pel treball de síntesi del llibret com per l'estructura musical cíclica, amb reaparició de motius transformats. L'obra inclou recordatoris musicals i literaris a altres obres emblemàtiques com el *Cant de la Sibil·la* i ús d'altres melodies tradicionals catalanes.

Si es detallen les nou parts, seguint com a guia l'estudi que en va fer a Sonograma Laura Gené, podrem corroborar com la primera té records de cant gregorià, del *Llibre Vermell de Montserrat*, de cançó d'amor cortès de la Comtessa de dia, d'aires més contemporanis quan els violins toquen ascendents i les trompes anuncien el naixement de Ramon Llull. La segona avança com el cavalcar d'un cavall i intensifica dramatisme amb el cor cantant el nom de Ramon com una veu de la consciència al canvi de rumb vital del filòsof, dels camins de la carn cap als de l'ànima, amb un to litúrgic. La tercera, per tal de narrar les cinc visions consecutives de Crist que va tenir Llull utilitza un patró de lament i introdueix l'himne de l'*Stabat Mater* amb la veu de **Marta Mathéu**. La quarta part estableix el diàleg entre els tres savis de les tres religions de l'època (sarraïns, jueus i cristians) amb dues melodies d'aires exòtics i una de cristiana que es basa en el *Polorum Regina* d'*El Llibre Vermell de Montserrat*. A la cinquena part Ramon Llull rep la Il·luminació i torna a incidir musicalment en l'obra montserratina, en aquest cas amb el *Mariam Matrem Virginem* (una peça que, fora de la *Cantata de Randa*, recentment també s'ha pogut escoltar gràcies als treballs del mestre **Jordi Savall** o de **Lídia Pujol** amb **Pau Figueres** a la guitarra). La sisena part relata la croada i pren la part històrica més convulsa, amb una expansió tímbrica que recorre tota l'orquestra, fins gairebé aturar-se (amb una melodia que perfilen sobretot els oboès però dibuixen també trompes, clarinets, fagots i arpa) en el moment en què Llull marxa a Montpeller per escriure dins la novel·la *Blanquerna* el seu text més divulgat: *El llibre d'Amic e Amat*. La setena part conté la foscor de la Inquisició i de missatge condemnatori, amb un cor abocat a l'himne d'origen medieval *Veni Creator Spiritus* i una secció contundent de percussió. Aquí el Llibre Vermell de Montserrat torna a ser present en el passatge popular *Cuncti simus concanentes*. I torna la solemnitat i la serenor a la vuitena part (moment del *Cant de la Sibil·la*) per desembocar a la novena part de celebració de l'Amor i el seu 'Culte immemorial' com a camí d'unió, pau i il·luminació. El final és tan enèrgic i joiós com la rebuda de l'obra per part del públic a Barcelona i Mallorca.

Cal destacar també la inclusió al llibret tant d'una narració lírica diversa i entretinguda com

fragments de poemes com els dels versos de Joan Alcover ('...Baf de sepulcre olora lo foll amat... i esclata en llum son esperit'), que en la veu de **Sílvia Bel** van relluir de meravella. Com en diu l'autora del llibret, Neus Dalmau, a la publicació que repartia el Palau de la Música Catalana el dia del concert: "La *Cantata de Randa* pretén aproximar a tothom la figura de Ramon Llull i el temps de màxim esplendor del nostre país". Que així sigui per sempre i ressoni per tots els Països Catalans. Escolteu País Valencià? Escolteu Montpeller i Catalunya Nord i cada indret que pugui representar el que l'obra representa? I el final, que sempre es digui cantant al més gran que en paraules de Llull cloent la Cantata resumeix i convergeix cap a una sola paraula: "D'on véns? -D'amor. On vas? -A amor. On ets? -En amor".